

หนังสือ-หนังสือหา

ยวดี ไกรว่อง¹

ผู้รับผิดชอบ : ใจ อึ้งภากรณ์ และคณะ
ชื่อเรื่อง : การเมืองไทยในทัศนะลัทธิมาร์คซ์
ข้อมูลการพิมพ์ : กรุงเทพฯ: ชมรมหนังสือประชาธิปไตยแรงงาน, 2543
จำนวนหน้า : 240 หน้า
ISBN : 974-346-091-8

การเมืองไทยในทัศนะลัทธิมาร์คซ์ เขียนขึ้นตามแนวคิด “ลัทธิมาร์คซ์” หรือสำนักคิด “มาร์คซิสต์” และนำเสนอในรูปแบบที่เป็นงานวิชาการ โดยใช้ข้อมูลและเหตุผล ตลอดจนการอ้างอิงผลงานของนักวิชาการมาสนับสนุนข้อเสนอต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้ นอกจากนี้เนื้อหาที่เป็นวิชาการแล้วยังมีเนื้อหาส่วนที่มุ่งสู่การปฏิบัติด้วย ผู้เขียนได้พยายามเขียนให้ผู้อ่านทั่วไปหรือบุคคลที่ผู้เขียนเรียกว่า “กรรมมาชีพหรือสามัญชน” ผู้ซึ่งคิดว่าตัวเองไม่ใช่ นักวิชาการ สามารถอ่านเข้าใจได้

แนวคิดลัทธิมาร์คซ์ ในหนังสือเล่มนี้มีความแตกต่างจากแนวคิดของพรรคคอมมิวนิสต์ไทยเหมาเจ๋อตุง และ สตาลินของรัสเซีย โดยผู้เขียนระบุว่า เป็นแนวคิดวิทยาศาสตร์ที่อิงเหตุผลและพร้อมจะถูก

ทดสอบในโลกแห่งความเป็นจริง และเป็นวิธีการมองโลก เพื่อประโยชน์ของชนชั้นกรรมาชีพในการเปลี่ยนโลกให้เป็นสังคมนิยม เพราะเชื่อว่าสังคมนิยมเป็นสิ่งที่กรรมาชีพต้องสร้างขึ้นเอง จากล่างสู่บน ส่วนการวิเคราะห์แบบมาร์คซิสต์นั้น อาศัยหลักความคิดที่ค้นพบและถูกนำมาใช้โดย มาร์ค เองเกิลส์ เลนิน ตรอตสกี ลัคแซมเบิร์ต และกรัมสกี ซึ่งมีลักษณะการวิเคราะห์ใน 4 มุมมอง คือ

1) มองว่ามนุษยธรรมดาเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์ท่ามกลางการต่อสู้ทางชนชั้นระหว่างผู้กดขี่กับผู้ถูกกดขี่ และเราจำเป็นต้องเข้าใจประวัติศาสตร์เพื่อเข้าใจโลกปัจจุบัน

2) มองว่าถึงแม้ว่ามนุษยสามัญเป็นผู้สร้างประวัติศาสตร์แต่เขาไม่มีอำนาจที่จะเลือกสถานการณ์

¹ นักศึกษาปริญญาตรี วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ภายนอกที่ดำรงอยู่ได้ เพราะสถานการณ์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต และสภาพความเป็นจริงในโลกแห่งวัตถุ ดังนั้นการเปลี่ยนสังคมขึ้นอยู่กับทั้งอัตวิสัยและภววิสัยเสมอ

3) มองว่าลักษณะการเลี้ยงชีพของมนุษย์ในยุคใดยุคหนึ่ง หรือที่เรียกว่า “ความสัมพันธ์ทางการผลิต และพลังการผลิต” เป็นสิ่งหลักที่กำหนดความเป็นอยู่ของมนุษย์ เช่น ระบบการปกครองหรือระบบสังคม และที่สำคัญยิ่งกว่านั้นอีก เป็นสิ่งที่กำหนดลักษณะความคิดของมนุษย์ด้วย การให้ความสำคัญกับสิ่งที่แตะต้องได้หรือวัตถุในการกำหนดความคิดของมนุษย์ เรียกแนวคิดแบบ “วัตถุนิยม” ซึ่งต่างจากแนวคิด “จิตนิยม” ที่มองว่าความคิดมนุษย์เป็นสิ่งที่กำหนดรูปแบบของโลกแต่แรก

4) มองว่าถ้าเราจะเข้าใจโลกได้ เราต้องมองโลกด้วย “วิภาษวิธี” หรือ ไดอาเลกติก คือ ต้องมองภาพรวมของโลก ต้องหาความขัดแย้งดังกล่าวได้ จะค้นพบสิ่งที่ผลักดันให้สังคมเปลี่ยนแปลงเสมอ นักมาร์คซิสต์จึงมองว่าสังคมไม่เคยหยุดนิ่ง และสภาพการเปลี่ยนแปลงคือเรื่องปกติ

ในรูปธรรมแนวคิดมาร์คซิสต์มองว่า “วัฒนธรรม ความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิม” เป็นเรื่อง que เปลี่ยนตามยุคสมัย ไม่ใช่เรื่องหลักที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งหลักที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมคือความขัดแย้งที่เติบโตจากลักษณะระบบการผลิต และบทบาทสามัญชนในการต่อสู้ทางชนชั้น

เนื้อหาหนังสือของหนังสือมี 13 บท บทแรกเป็นบทนำให้ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวทางการวิเคราะห์แบบลัทธิมาร์คส์ **บทที่ 2** อธิบายลักษณะของระบบศักดินาไทยซึ่งเป็นระบบก่อนระบบทุนนิยม **บทที่ 3** อธิบายว่าระบบศักดินาไทยถูกทำลายโดย

รัชกาลที่ 5 และหลังจากนั้นมีการตั้งรัฐรวมศูนย์สมัยใหม่แบบทุนนิยมเป็นครั้งแรกภายใต้การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ **บทที่ 4** เป็นข้อโต้แย้งกับแนวคิดอนุรักษนิยมของฝ่ายชนชั้นปกครองเกี่ยวกับการปฏิวัติ 2475 โดยเสนอว่าเป็นการปกครองในรัฐทุนนิยมจากกษัตริย์ไปสู่สามัญชนภายใต้ระบบรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีประโยชน์ในการสร้างประชาธิปไตยแบบทุนนิยมในระยะยาว **บทที่ 5** เสนอว่าประชาธิปไตยแบบทุนนิยมที่ไทยมีอยู่ในขณะนี้ได้มาจากการต่อสู้ของมวลชน ไม่ใช่จากการยกให้จากเบื้องบนหรือจากการพัฒนาสถาบันทางการเมือง และชนชั้นกรรมาชีพมีบทบาทสำคัญร่วมกับนักศึกษาในการล้มเผด็จการทหารในปี 2516 และปี 2535 บทความนี้พยายามโต้แย้งกับแนวคิดประชาสังคมและแนวคิดที่เชิดชูบทบาทของชนชั้นกลาง **บทที่ 6** วิเคราะห์เหตุการณ์รุนแรงในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 เพื่อที่จะประเมินความขัดแย้งทางชนชั้นในสังคมไทยในยุคนั้น และเพื่อที่จะบรรลุบทเรียนที่เป็นประโยชน์กับการต่อสู้ของกรรมาชีพในอนาคต **บทที่ 7** เสนอว่าสังคมนิยมเหมาะสมกับสังคมไทยและขณะเดียวกันพยายามที่จะประเมินสภาพความเป็นอยู่ของขบวนการชนชั้นกรรมาชีพไทยในปัจจุบันเพราะกรรมาชีพเท่านั้นที่จะสร้างสังคมนิยมได้ นอกจากนี้บทความนี้พยายามอธิบายข้อแตกต่างระหว่างแนวคิดมาร์คซิสต์กับแนวคิดสตาลิน-เหมาของพรรคคอมมิวนิสต์ไทย **บทที่ 8** เป็นบทความเรื่องพรรคคอมมิวนิสต์ไทยซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นงานเขียนของนิสิต คณะรัฐศาสตร์จุฬาฯ เกี่ยวกับข้อแตกต่างระหว่างแนวคิดสายดรอทสกี กับแนวคิดพรรคคอมมิวนิสต์ไทย และส่วนที่สองเป็นบทความที่กล่าวถึงประสบการณ์ส่วนตัวของนักผู้มาร์คซิสต์ที่เข้าป่าหลังยุค 6 ตุลาคม 2519 **บทที่ 9** เป็นงานของ วิภาดาภิ ที่ใช้ลัทธิมาร์คส์ในการประเมินผลงานและ

จุดยืนของ จิตร ภูมิศักดิ์ โดยคัดเลือกเรื่องศิลปะ เพื่อชีวิตมาเป็นประเด็นหลักในการพิจารณา บทที่ 10 เป็นงานของ เฉลิม เปรมปลื้ม ที่วิเคราะห์แนวคิดของ นักคิดฝ่ายซ้ายอีกท่านหนึ่งของประเทศไทย คือ ปรีดี พนมยงค์ บทที่ 11 เป็นการวิจารณ์แนวคิด “ธรรมรัฐ” จากมุมมองชนชั้น โดยสรุปว่าธรรมรัฐที่แท้จริงเกิดขึ้น ได้ก็ต่อเมื่อมีการต่อสู้ทางชนชั้นของชนชั้นกรรมาชีพ ที่นำไปสู่สังคมนิยม บทที่ 12 เป็นการวิเคราะห์วิกฤติ เศรษฐกิจไทยที่เกิดขึ้นในปี 2540 และผลกระทบทางการเมือง ในบทนี้มีการวิจารณ์แนวความคิดเศรษฐกิจ

ชุมชนและแนวคิดชาตินิยมต่างๆ ที่เกิดเป็นกระแส สำคัญที่คัดค้านกระแสหลักในยุคนี้ และบทสุดท้าย เป็นบทสรุปการต่อสู้ทางชนชั้นในสังคมไทยในรอบ สามสิบปีที่ผ่านมา

ผู้เขียนมีความมุ่งหวังว่า หนังสือเล่มนี้คงจะ กระตุ้นให้มีการแลกเปลี่ยนถกเถียงกันในฝ่ายก้าวหน้า ของไทย และท่ามกลางการถกเถียงดังกล่าวนี้ นักต่อสู้ รุ่นใหม่จะเกิดความชัดเจนทางความคิด เพื่อนำไปสู่ การเปลี่ยนแปลงสังคมต่อไป

บัญชีรูสมิแล

“สุไหงโก-ลก” เป็นคำมลายู หมายถึง ลำคลองหรือแม่น้ำคดเคี้ยว สุไหง แปลว่า ลำคลองหรือแม่น้ำ โก-ลก แปลว่า คดเคี้ยว บางท่านแปลคำโก-ลกว่า มีดงบ้าง มีดอไม้บ้าง หรือที่ชาวใต้เรียกมีดครกบ้าง โดยเล่าพาดพิงไปถึงนิทานพื้นบ้านเกี่ยวกับการเดินทางของช่างงาดำคือ ช่างสำคัญเชือกนี้ไปถึงสถานที่ ดังกล่าว ปรากฏว่ามีดควาญช่างตกลงในลำคลองด้วยเหตุนี้เองจึงเรียกลำคลองตรงนี้ว่าสุไหงโก-ลก หมายถึง คลองมีดงอ คลองมีดอไม้ได้ หรือคลองมีดครก บางท่านเล่าต่อไปอีกว่า โก-ลก เป็นชื่อชาวจีนผู้หนึ่งซึ่งมาตั้ง ถิ่นฐานสมัยเริ่มแรก และมีนิวาสสถานอยู่ริมฝั่งน้ำเลยเรียกว่า สุไหงโก-ลก

ทักษิณ สลาตัน “จากป่าจันทูหลีถึงสุไหงโก-ลก”
รูสมิแล ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (ก.ย.-ธ.ค. 2526), หน้า 51